

Z KRONIKI BIBLIOTEKI UMCS

W pierwszym półroczu 1963 r. Biblioteka uzyskała dwa nowe etaty, na które przyjęto od 1 kwietnia Irenę Wolniewicz, posiadającą długoletnią praktykę bibliotekarską, a od 1 maja Henryka Podbielskiego, mgr filologii klasycznej. Ogólna ilość personelu wzrosła zatem do 42 osób.

Kol. Wolniewicz przeszła, po krótkiej praktyce w naszym Oddziale Opracowania, do nowo zorganizowanej w dzielnicy uniwersyteckiej przy ul. Nowotki wypożyczalni podręczników, kol. Podbielski prowadzi akcesję czasopism zagranicznych, akcesję polskich czasopism przejął Jerzy Konecki.

W ramach praktyki szkoleniowej kol. Maria Grabowska przeszła z Oddziału Gromadzenia do Oddziału Opracowania.

Mimo zwiększenia stanu personalnego, Biblioteka nie mogła w pełni wykonać swoich zadań. Wpłynęły na to z jednej strony liczne w tym okresie urlopy (3 macierzyńskie i jeden dwumiesięczny urlop chorobowy) oraz przestoje spowodowane niezwykle surową zimą i awariami w pomieszczeniach Biblioteki.

W lokalu przy ul. Podgródzie 4 nastąpiło pęknięcie rur gazowych. Pomieszczenie Oddziału Zbiorów Specjalnych było przez kilka miesięcy nie do użytku wobec wydobywania się gazu, gazownia zaś, mimo ponawianych prób, nie mogła wymienić uszkodzonych rur zamrzniętych głęboko w ziemi.

W lokalu przy ul. Narutowicza 4 wyłączone zostało centralne ogrzewanie, z powodu braku opału, przez gospodarza gmachu Woj. 1 Miej. Bibliotekę im. Łopacińskiego. Czytelnie nasze mieszczące się w tej części gmachu musiano zamknąć. Przerwa trwała od 3 lutego do - teoretycznie 8, praktycznie 11 marca. Reszta pomieszczeń przy ul. Narutowicza 4, w starej części budynku to magazyny podręczne i 3 sale większe zajęte przez 5 oddziałów Biblioteki. Pomieszczenia te trudno należycie ogrzać nawet w warunkach normalnej zimy. W czasie niezwykle silnych mrozów zimy 1963 r. musiano zrezygnować z użytkowania największej z tych

sal, narożnej, zajętej przez Oddział Opracowania a w dwóch pozostałych pokojach i w magazynie pomieścić dodatkowo personel Oddziałów Opracowania i Czytelni. Praca w tych warunkach była bardzo utrudniona.

Wystawa "Powstanie styczniowe w Lubelskiem i na Podlasiu"

Mimo wspomnianych wyżej trudności, które już w styczniu zaczęły narastać, zrealizowano w tym czasie powzięty uprzednio projekt urządzenia wystawy w setną rocznicę powstania styczniowego. Zorganizowanie jej zostało powierzone kustoszowi Arturowi Iskrzykiemu.

Inicjatywa urządzenia wystawy wyszła od dyrektora Biblioteki Tadeusza Smołki, który przed kilku laty zlecił gromadzenie w Bibliotece książek, albumów, ilustracji, wycinków z prasy itp. materiałów dotyczących powstania styczniowego oraz prowadzenia specjalnej kartoteki powstania 1863 roku.

Niezależnie od Biblioteki UMCS myśl urządzenia wystawy na stulecie powstania podjęło Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Lublinie z dyrektorem mgr Franciszkiem Cieślakiem i mgr Józefem Tomczykiem, doskonałym znawcą zagadnień historycznych tego okresu. Połączenie prac Archiwum i Biblioteki pozwoliło na bardziej wszechstronne opracowanie tematyki i ożywienie wystawy przez większe zróżnicowanie materiału ekspozycyjnego.

Zgromadzono obfity materiał zarówno książkowy, czasopiśmienniczy, ilustracyjny jak i archiwalny. Uwzględniono też materiały muzealne - broń, medale pamiątkowe itp. oraz muzyczne (taśma magnetofonowa z nagranyimi pieśniami powstańcozymi). Wykonana też została duża mapa, ilustrująca przebieg zbrojnej akcji powstańczej w Lubelskiem, na Podlasiu i na terenach sąsiednich. Wykorzystano oczywiście nie tylko zbiory znajdujące się na terenie Lublina ale i materiały z innych bibliotek i instytucji.

Wystawę urządono w trzech salach wystawowych CBWA - (Centralnego Biura Wystaw Artystycznych) przy ul. Narutowicza 4 II.p. Otwarto ją 22 stycznia 1963 r. Aktu otwarcia dokonał Przewodniczący Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej, poseł Ziemi

Lubelskiej mgr Paweł Dąbek, przemówienia wygłosili dyrektor Biblioteki UMCS Tadeusz Smółka, dyrektor Woj. Archiwum Państwowego mgr F. Cieślak i Przewodniczący WRN P. Dąbek.

Wystawa trwała do 17 marca 1963 r. Dyżury pełnili na zmianę pracownicy Biblioteki i Archiwum, ofiarnie oprowadzając zwiedzających mimo dotkliwego zima.

Wystawa cieszyła się dużym zainteresowaniem i uznaniem zarówno osób starszych jak i młodzieży. Niestety wyjątkowo ostra zima i wspomniane już wyłączenie centralnego ogrzewania uniemożliwiło także udostępnienie wystawy przez szereg tygodni, tak że ekspozycja nie mogła spełnić swego zadania w takim stopniu, w jakim by się to osiągnęło, gdyby nie było tych niespodziewanych przeszkód.

Wiele młodzieży nie zdążyło już wystawy obejrzeć, Biblioteka nie mogła jednak przesunąć wyznaczonego terminu zamknięcia nie dysponując lokalem na dłuższy okres.

Przewiduje się wydanie scenariusza wystawy opracowanego przez kustosa Artura Iskrzyckiego.

Budowa Gmachu Biblioteki

Historia starań o lokal dla Biblioteki UMCS zasługiwałaby na osobne opracowanie. Tu sygnalizujemy w krótkości: Dzięki usilnym staraniom rektora naszego Uniwersytetu prof. dr Grzegorza Seidlera oraz dyrektora Zarządu Inwestycji Szkół Wyższych w Lublinie Zdzisława Kowalskiego w dn. 24.IV.1963 r. rozpoczęto budowę Biblioteki. 8 czerwca 1963 r. odbyła się uroczystość podpisania aktu erekcyjnego Biblioteki przez Przewodniczącego Rady Państwa PRL, Aleksandra Zawadzkiego w obecności przedstawicieli Partii oraz władz wojewódzkich, miejskich i uniwersyteckich.

Gmach Biblioteki buduje się według projektu inż. architekta Tadeusza Witkowskiego z Lublina. Dane dotyczące kubatury, powierzchni użytkowej, magazynów, czytelni podaliśmy w naszym Biuletynie z 1961 r. nr 1-2.

VIII

Tymczasem ciasnocie lokalowej Biblioteki usiłuje Rektorat zaradzić choć ohwilowo przez przydzielanie pomieszczeń zastępczych. I tak w lutym 1963 r, uzyskała Biblioteka 3 pomieszczenia w nowo wybudowanym gmachu Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi w dzielnicy uniwersyteckiej. Jedno z tych pomieszczeń wykorzystano na magazyn, przenosząc tam ok. 20.000 książek, 2 małe pomieszczenia - na lokal dla Oddziału Zbiorów Specjalnych, gdzie przeniesiono też część zbiorów, resztę pozostawiając na Podgrodziu. W kwietniu otrzymała Biblioteka pomieszczenie na wypożyczalnię podręczników w domu usługowym dla studentów tzw. "Chatce Żaka".

Przyrzeczony mamy też lokal przy Pl. Litewskim 3 na Pracownię Mikrofilmową, po przeniesieniu się Katedry Meteorologii i Klimatologii. Są to oczywiście półśrodki nie rozwiązujące tego trudnego zagadnienia, w naszej jednak sytuacji dosłownie każdy metr kwadratowy powierzchni jest ważny.

Ze swej strony staramy się też wykorzystać wszystkie dostępne nam środki dla uzyskania miejsca na zbiory. Projektuje się obecnie wymianę dotychczasowych regałów na regały wysokie.

Konferencje

Tematyka zebrań Rady Bibliotecznej w I półroczu 63 r. odzwierciedlała też wyraźnie krytyczną sytuację lokalową Biblioteki i wynikłe stąd specjalne trudności w wykonywaniu normalnych jej funkcji.

Na zebraniu 1. w dniu 2 lutego 63 r, poza sprawozdaniem kustosa A. Iskrzyckiego z wystawy powstania styczniowego (o której piszemy osobno) i planami prac na najbliższy okres, rozważano sprawę zaostrzających się trudności lokalowych oraz pomieszczenie na wypożyczalnię podręczników w okresie sesji egzaminacyjnej.

Zebranie drugie odbyło się 11 lutego 63 r. Spośród punktów porządku dziennego na plan pierwszy wysuwają się sprawy: "Zorganizowanie pracy Biblioteki Głównej UMCS w warunkach awaryjnych" i "sprawa przeniesienia książek z magazynu przy Pl. Litewskim 3 do gmachu Biologii".

Na zebraniu 3. w dniu 14 marca poświęconym sprawom organizacyjnym (przesunięcia pracowników do innych działów w celu ich szkolenia, przydział pracy dla pracowników nowych), omawiane były też sprawy lokalowe: Zamówienie pracy Oddziału Udostępniania (konieczność zamknięcia czytelni z powodu wyłączenia centralnego ogrzewania). Przeniesienie Oddziału Zbiorów Specjalnych z pomieszczenia przy ul. Podgrodzie 4 do gmachu Biologii. Sprawa rozpoczęcia budowy nowego gmachu Biblioteki (nie rozstrzygnięta jeszcze definitywnie). Starania o przeniesienie Pracowni Mikrofilmowej z ul. Podgrodzie 4 do lokalu po Katedrze Meteorologii.

Na zebraniu 4. 10 kwietnia 63 r. - poza planem wydawniczym i pracami naukowymi w roku 1963 oraz sprawami bieżącymi jak udział Biblioteki w obchodach 1 Maja i "Dni Oświaty, Książki i Prasy" ~~rozważano~~ również problem przyspieszenia drogi książki, niełatwy do rozwiązania skutkiem przepełnienia magazynów.

Na zebraniu 5. w dniu 13 maja 63 r. prócz ustalenia preliminarza wydatków na rok 1964 omawiano znowu problem rozładowania zbiorów nagromadzonych w Oddziałach Opracowania i Gromadzenia. Istny zator książek powstał w tych Oddziałach uniemożliwiając normalny tok opracowania zbiorów i udostępnienia ich czytelnikowi.

Jedno tylko krótkie zebranie w dniu 17 czerwca, kiedy zarysowały się już realne perspektywy rychłej budowy gmachu Biblioteki, nie miało na porządku dziennym sprawy "rozładowania zatoru nieopracowanych książek". Zebranie to miało charakter informacyjny, tematem było sprawozdanie dyrektora T. Smółki z konferencji Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Koszalinie w dniach 14 i 15 czerwca 1963 r.

Prócz zebrań Rady Bibliotecznej odbyło się 21 maja 1963 r. zebranie sprawozdawczo-wybocze Grupy Związkowej Biblioteki UMCS. Przewodniczącą została wybrana kol. Maria Bownik, zastępcą kol. Jan Grzanka. Do zarządu wybrano również kol. Jadwigę Olczakową, i kol. Krystynę Czapnik.

Szkolenie, odczyty

W pierwszym półroczu 1963 r. kontynuowano szkolenie w przyjętej formie - sprawozdań z czasopism bibliotekarskich i referatów na tematy związane z bibliotekarstwem.

Zebranie pierwsze odbyło się 13.II.1963 r. Kol. B. Trzaskowska zreferowała ostatnie numery czasopisma "Zeitschrift für Bibliothekswesen und Bibliographie", kol. O. Pietruska zapoznała zebranych z historią i charakterem trzech bibliotek węgierskich, które zwiedziła w czasie swego pobytu w Debreczynie. Były to 2 biblioteki w Debreczynie:

1. Biblioteka Kolegium Reformatorskiego, datująca się z XVI w. Jest to biblioteka o reformatorskich, postępowych tradycjach, posiada cenny zbiór starodruków.
2. Biblioteka Uniwersytecka w Debreczynie, zaprojektowana w 1916 r. ukończona częściowo w 1932 r. a całkowicie w 1945 r. - gromadzi głównie druki nowe.
3. Biblioteka w Sárospatac założona razem ze szkołą wyższą w 1534 r., posiada księgozbiór o charakterze archiwalnym, z przewagą działu teologii, gromadzi też węgierską literaturę ludową.

Prowadząca szkolenie kol. M. Jasienowicz zwróciła uwagę na 3 grupy zagadnień, które należałoby uwzględnić w pracy szkoleniowej:

1. Historia Bibliotek w Polsce
2. Dalsza analiza zagadnień opracowanych w "Bibliotekarstwie naukowym"
3. Zaznajomienie się z pracą archiwum, drukarni, oddziału zbiorów specjalnych.

Ustalono tematykę referatów na następne zebrania szkoleniowe. Przewidziano zwiedzenie Woj. Archiwum Państwowego w Lublinie i Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu.

Na drugim zebraniu, w dniu 1.IV.1963 r. kol. S. Flanowska zreferowała czasopismo "College and Research Libraries", kol. J. Oloczowska wygłosiła referat o Bibliotece Narodowej w Paryżu.

Pracownicy nasi wzięli udział w spotkaniu ze Stanisławem Strumpf-Wojtkiewiczem, zorganizowanym w Woj. i Miej. Bibliotece im. H. Łopacińskiego w Lublinie 23.I.1963 r.

4.II.63 r. bibliotekarze nasi wysłuchali odczytu dyr. Biblioteki Politechniki Krakowskiej Józefa Czerniego "O postępie technicznym w bibliotekach". Odczyt zorganizowała Podsekcja Bibliotekarzy Szkół Wyższych Oddziału Lubelskiego ZNP.

19.III.63 r. pracownicy nasi zwiedzili otwartą w Lublinie wystawę rozbudowy Uniwersytetu Jagiellońskiego i wysłuchali prelekcji rektora UJ prof. dr Kazimierza Lepszego pt. "Historia Uniwersytetu Jagiellońskiego" wygłoszonej z okazji otwarcia tej wystawy.

8.V. odbyło się w Klubie profesorskim w dzielnicy uniwersyteckiej spotkanie, którego tematem była gawęda o bibliofilstwie i drukarstwie. Prowadzili ją: dr Stefan Wojciechowski, kustosz naszej Biblioteki (o bibliofilstwie) i Władysław Jakubowski, dyrektor Domu Studenta (o drukarstwie). W spotkaniu tym wzięli udział nasi pracownicy.

6.V.63 r. odbył się w Woj. i Miej. Bibliotece im. H. Łopacińskiego odczyt Władysława Bartoszewskiego pt. "Książka w podziemiu", którego wysłuchali też z dużym zainteresowaniem pracownicy naszej Biblioteki,

W ramach zapoznawania się z pracą Oddziałów Informacji bibliotek lubelskich, zorganizowanego przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich - Oddział w Lublinie, pracownicy nasi zwiedzili Bibliotekę Wyższej Szkoły Rolniczej w dniu 4.VI.1963, Bibliotekę Akademii Medycznej 10.IV.1963 r., Woj. i Miej. Bibliotekę im. H. Łopacińskiego dn. 8.V.1963 r.